SISTEMUL DE JOC CU PATRU FUNDAȘI – REPROFILAT

PUNCTE de vedere

In nr. 325 al revistei „Fotbal" am prezentat — sub forma unor sugestii — trăsăturile fundamentale ale noii concepții de joc îmbunătățite și avantajele pe care le oferă aplicarea acesteia la condițiile actuale ale fotbalului în general și ale fotbalului nostru, în special.

Încercînd a concretiza ideile expuse anterior și a da acestora o valoare practică reală, în numărul de față ne propunem a aborda problema sistemului de joc reprofilat, efect al restructurării concepției și ca o necesitate a unei corelații obligatorii, care trebuie să existe permanent între concepție și sistem, ca mod de exprimare organizată și eficientă a jocului. Și vom începe — așa cum este și normal — cu o scurtă descriere a noului sistem, pe care schema alăturată (de fapt o reeditare a acesteia) ni-l redă sub forma sa, sugerată de noi.

DE LA AȘEZAREA DE BAZĂ...

Mai întîi, cîteva cuvinte despre așezarea jucătorilor. Văzută prin prisma cifrelor, aceasta ar fi următoarea : un portar (1), patru fundași (2, 3, 4 și 5), jucătorul liber (6), cinci înaintași pe două linii, în formă de M (8 și 10 în prima linie și 7, 9 și 11 în cea de a doua). Așadar, și această nouă formă de așezare are tot trei linii, deoarece jucătorul liber (6) nu poate constitui singur o linie, ci face legătura între cele două linii de înaintași și aceea a fundașilor, locul lui în dispozitivul echipei putînd fi în oricare punct din terenul de joc. Cu precădere, însă, el poate fi găsit între liniile de fundași și înaintași, în special la începerea jocului.

Menționăm faptul că posturile din sistemul cu patru fundași au rămas, în general, aceleași, ca în numerele de ordine, cu deosebirea că în locul liniei de mijlocași a apărut o a doua linie de înaintași (7, 9 și 11) și un jucător liber (6), iar cei doi înaintași centrali au devenit vîrfuri de atac (8 și 10). Aceste vîrfuri de atac existau și pînă în prezent, dar nu aveau sarcinile pe care le au acum în noul sistem reprofilat. Pe aceeași linie cu ei, în vechiul sistem, erau plasate și cele două extreme, dar lipsa unei eșalonări în adîncime reducea mult posibilitatea combinațiilor și permitea, mai ușor, marcajul strict al adversarului. Acum, aceste extreme se găsesc, sau se pot găsi, în linia a doua de înaintași sub formă de aripi cu o geometrie variabilă, adică cu posibilități superioare de manevrare, combinative și cu o eficiență sporită. Nu trebuie ignorate însă calitățile de viteză excepționale ale unor extreme care, în acest caz, nu se mai eșalonează decît cu totul episodic.

Referitor la dispariția posturilor care formau linia mijlocașilor trebuie să precizăm că linia a doua de înaintași poate efectua acum o mai bună și eficace muncă de construcție la mijlocul terenului, realizînd o continuitate mai eficientă decît pînă acum, între munca de creație și finalizare, care constituie caracteristica acestui eșalon de joc al echipei. Cele două vîrfuri care, așa cum am mai arătat, pot fi ușor recunoscute ca formă și așezare în persoana celor doi foști înaintași centrali din actualul sistem cu patru fundași (varianta 4—2—4 și varianta 4—4—2), au acum un profil de joc mult schimbat care dă jocului un conținut tactic de o mai mare omogenitate.

Se poate observa, deci, că noua structură a jocului prezintă o altă formulă și, în consecință, va avea și un alt conținut, cu o dinamică de joc superioară, ca urmare atît a așezării de bază, cît și a posibilităților combinative preconizate în cadrul acesteia.

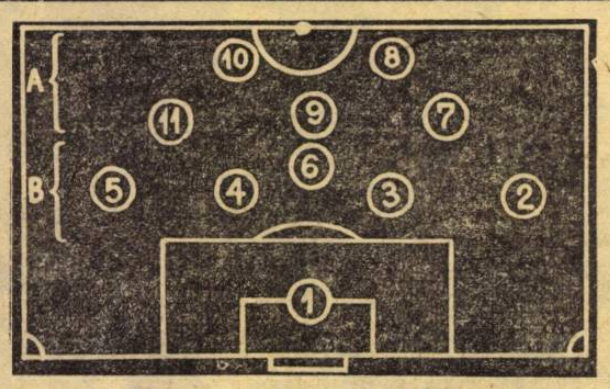

LEGENDĂ : A : înaintașii dispuși pe două linii de atac.
B : linia de fundași, cu acoperire, în față prin jucătorul „liber" și — portar.

...LA DINAMICA JOCULUI

Să urmărim, în continuare, modul de acțiune a unei echipe în sistemul cu patru fundași-reprofilat, în cele două situații fundamentale ale jocului : apărarea și atacul.

ÎN APĂRARE, linia celor patru fundași acționează, în general, de la o distanță mai mare de poarta proprie decît în vechiul sistem. Această poziție avansată a fundașilor, pe care o preconizăm, are ca limită maximă linia de mijloc a terenului, care corespunde avantajului regulii de ofsaid, iar ca limită minimă, 20—25 de metri distanță de poarta proprie, ceea ce oferă adversarului în atac posibilități mai reduse de tras la poartă.

În cazul cînd adversarul este mai valoros, deci superior, trebuie să se adopte, de la început, o acoperire permanentă în fața liniei de fundași, prin jucătorul liber, acesta putînd să se integreze ușor în linia de fundași sau să devină chiar „măturător", dacă situația este, într-adevăr, grea. Numai în mod cu totul excepțional acest jucător liber va juca, de la început și pînă la sfîrșit, ca „măturător" în spatele liniei de fundași, deoarece un asemenea mod de acțiune permanentă duce la slăbirea forței de joc și în special a forței de atac a echipei, precum și la pierderea avantajului important acordat de regulament prin regula de ofsaid.

În această nouă formă de așezare preconizată de sistemul reprofilat, apărarea poate trece mult mai ușor la atac, deoarece, linia de mijlocași nemaiexistînd, nu se mai poate forma o „vamă" ca pînă acum, contactul dintre apărători și atacanți făcîndu-se direct, fără intermediari.

Față de plasarea mereu avansată a liniei de fundași, adversarul va fi obligat să recurgă mai mult la contraatac decît la atac pozițional, și acest lucru are o influență mare asupra manevrei jucătorilor care iau parte la acțiunile de apărare. O consecință, va avea și un alt conținut, cu o dinamică de joc superioară, ca urmare atît a așezării de bază, cît și a posibilităților combinative preconizate în cadrul acesteia.

...LA DINAMICA JOCULUI

Să urmărim, în continuare, modul de acțiune a unei echipe în sistemul cu patru fundași-reprofilat, în cele două situații fundamentale ale jocului : apărarea și atacul.

ÎN APĂRARE, linia celor patru fundași acționează, în general, de la o distanță mai mare de poarta proprie decît în vechiul sistem. Această poziție avansată a fundașilor, pe care o preconizăm, are ca limită maximă linia de mijloc a terenului, care corespunde avantajului regulii de ofsaid, iar ca limită minimă, 20—25 de metri distanță de poarta proprie, ceea ce oferă adversarului în atac posibilități mai reduse de tras la poartă.

În cazul cînd adversarul este mai valoros, deci superior, trebuie să se adopte, de la început, o acoperire permanentă în fața liniei de fundași, prin jucătorul liber, acesta putînd să se integreze ușor în linia de fundași sau să devină chiar „măturător", dacă situația este, într-adevăr, grea. Numai în mod cu totul excepțional acest jucător liber va juca, de la început și pînă la sfîrșit, ca „măturător" în spatele liniei de fundași, deoarece un asemenea mod de acțiune permanentă duce la slăbirea forței de joc și în special a forței de atac a echipei, precum și la pierderea avantajului important acordat de regulament prin regula de ofsaid.

În această nouă formă de așezare preconizată de sistemul reprofilat, apărarea poate trece mult mai ușor la atac, deoarece, linia de mijlocași nemaiexistînd, nu se mai poate forma o „vamă" ca pînă acum, contactul dintre apărători și atacanți făcîndu-se direct, fără intermediari.

Față de plasarea mereu avansată a liniei de fundași, adversarul va fi obligat să recurgă mai mult la contraatac decît la atac pozițional, și acest lucru are o influență mare asupra manevrei jucătorilor care iau parte la acțiunile de apărare. O consecință, deci, a acestei situații este și faptul că, în general, echipa care atacă are un jucător în plus, ceea ce-i oferă posibilitatea de a-și crea mai ușor superioritate numerică în anumite zone ale terenului.

Cît privește **ATACUL**, acesta se bazează pe o mai mare mobilitate a liniei de fundași, pe o mai bună și eficace muncă de construcție la mijlocul terenului, realizînd o continuitate mai eficientă decît pînă acum, între munca de creație și finalizare, care constituie caracteristica acestui eșalon de joc al echipei. Cele două vîrfuri care, așa cum am mai arătat, pot fi ușor recunoscute ca formă și așezare în persoana celor doi foști înaintași centrali din actualul sistem cu patru fundași (varianta 4—2—4 și varianta 4—4—2), au acum un profil de joc mult schimbat care dă jocului un conținut tactic de o mai mare omogenitate.

Se poate observa, deci, că noua structură a jocului prezintă o altă formulă și, în consecință, va avea și un alt conținut, cu o dinamică de joc superioară, ca urmare atît a așezării de bază, cît și a posibilităților combinative preconizate în cadrul acesteia.

...LA DINAMICA JOCULUI

Să urmărim, în continuare, modul de acțiune a unei echipe în sistemul cu patru fundași-reprofilat, în cele două situații fundamentale ale jocului : apărarea și atacul.

ÎN APĂRARE, linia celor patru fundași acționează, în general, de la o distanță mai mare de poarta proprie decît în vechiul sistem. Această poziție avansată a fundașilor, pe care o preconizăm, are ca limită maximă linia de mijloc a terenului, care corespunde avantajului regulii de ofsaid, iar ca limită minimă, 20—25 de metri distanță de poarta proprie, ceea ce oferă adversarului în atac posibilități mai reduse de tras la poartă.

În cazul cînd adversarul este mai valoros, deci superior, trebuie să se adopte, de la început, o acoperire permanentă în fața liniei de fundași, prin jucătorul liber, acesta putînd să se integreze ușor în linia de fundași sau să devină chiar „măturător", dacă situația este, într-adevăr, grea. Numai în mod cu totul excepțional acest jucător liber va juca, de la început și pînă la sfîrșit, ca „măturător" în spatele liniei de fundași, deoarece un asemenea mod de acțiune permanentă duce la slăbirea forței de joc și în special a forței de atac a echipei, precum și la pierderea avantajului important acordat de regulament prin regula de ofsaid.

În această nouă formă de așezare preconizată de sistemul reprofilat, apărarea poate trece mult mai ușor la atac, deoarece, linia de mijlocași nemaiexistînd, nu se mai poate forma o „vamă" ca pînă acum, contactul dintre apărători și atacanți făcîndu-se direct, fără intermediari.

Față de plasarea mereu avansată a liniei de fundași, adversarul va fi obligat să recurgă mai mult la contraatac decît la atac pozițional, și acest lucru are o influență mare asupra manevrei jucătorilor care iau parte la acțiunile de apărare. O consecință, deci, a acestei situații este și faptul că, în general, echipa care atacă are un jucător în plus.

Obiecțiunea care s-ar mai putea aduce — și anume că prin participarea celor trei înaintași la acțiunile de atac — se creează, totuși, un gol la mijlocul echipei, o considerăm, de asemenea, lipsită de valabilitate, pentru că îndată ce adversarul intră în posesia mingii, în mod sigur va apare fie unul din înaintașii din prima linie care au fost depășiți, fie alt jucător din apărare, în mod special, jucătorul liber. Și aceasta numai în prima fază de trecere în apărare, pentru că în fazele următoare jocul echipei se realizează integral prin regruparea întregului dispozitiv al echipei, ca urmare a acțiunilor inerente de presing efectuate de către jucătorii din cele două linii de înaintași.

Zonele de acțiune ale acestor cinci atacanți (așezați pe două linii cu două vîrfuri și trei jucători în spate) sînt mult mai rezonabile avînd în vedere sarcinile de colaborare văzute prin prisma intervalelor și a distanțelor, care trebuie să existe între jucători, prin însăși obligația de a acoperi sută la sută axul longitudinal al terenului și de a realiza eficacitatea necesară.

Indicațiile de ordin general, metodic și tactic pentru ca forța atacurilor să fie asigurată și prin jucătorii din spate (care sînt, în mod obișnuit nemarcați și pot trage prin surprindere la poartă de la distanță), sînt acum realizate integral, nemaifiind o sarcină a mijlocașilor, ca în trecut, sarcină care nu putea fi niciodată îndeplinită cu succes total din cauza grijii acestora de a pasa, a lansa, a deschide sau a se demarca mereu înapoi pentru acoperirea obligatorie a liniei de fundași.

GH. STANCULESCU,
JEAN LAPUȘNEANU,
PETRE MOLDOVEANU
— antrenori —

Tribuna instructorului

RATĂRILE

A început o nouă ediție a campionatului republican. Pe suprafața verde a dreptunghiului de fotbal au apărut din nou — odată cu mișcarea neuniformă a jucătorilor din teren — țesătura de pase într-o diversitate infinită de traiectorii, subtila depășire a adversarului cu ajutorul fentelor, canonada șuturilor expediate pe direcția porților și bineînțeles... ratările.

Marile și micile ratări. După unii — și nu e chiar așa departe de adevăr această afirmație — „sarea și piperul" fotbalului. Evident, numai atunci cînd prezența lor în joc nu o respinge net pe aceea a eficacității. Pentru că dacă ne gîndim mai bine, ratarea ca fenomen în sine face parte din însuși jocul cu balonul rotund. Ea își găsește, într-o anumită măsură, motivarea existenței în dificultatea obiectivă creată de necesitatea controlului optim al mingii cu o parte a corpului mai puțin îndemînatecă — cu piciorul — și în condițiile unui echilibru, adeseori, instabil. Ceea ce justifică și numărul relativ redus al finalizărilor, în raport cu situațiile de gol, lucru care, de fapt, deosebește, în principal, fotbalul de toate celelalte discipline sportive jucate cu mîna.

Dar nu despre explicația, să spunem obiectivă, a ratărilor ne propunem să vorbim acum. Ci, dimpotrivă, așa cum de altfel este și normal, intențiile noastre urmăresc a determina niște cauze, care favorizează — dincolo de apariția inerentă în joc a ratărilor — frecvența uneori nepermis de mare a acestora. Și această situație trebuie pusă, după părerea noastră, în primul rînd pe seama insuficienței în pregătire și nu, cum se obișnuiește, exclusiv în contul mai bunei organizări a apărărilor sau a neșansei, lucru care maschează de fapt neputința exprimării spiritului ofensiv.

Recent, cu ocazia consfătuirii antrenorilor diviziionari, Nicolae Proca — unul dintre tehnicienii noștri experimentați — încercînd a da un răspuns unei astfel de probleme de mare actualitate, spunea, referindu-se la acest mult discutat subiect la ordinea zilei, al ratării : „Faptul că atacanții se găsesc foarte des în situații de gol și au multiple posibilități de a marca este un lucru bun. Asta dovedește că apărările, oricît de bine organizate ar fi ele, sînt de multe ori practic învinse și numai propriile slăbiciuni ale înaintașilor le scutesc de a primi goluri pe măsura ocaziilor clare, ivite în fața porților. În ce constau astfel de slăbiciuni ? În insuficienta pregătire a jucătorilor pentru a participa cu randament maxim la rezolvarea fazei, în neajunsurile pe plan tehnic (preluare, lovirea mingii cu ambele picioare) care limitează dimensiunile eficacității, în lipsa de concentrare din momentul optim al finalizării, în teama cronică pentru unii de a nu greși ținta, de a rata".

Așadar, cauze care țin, în ultimă analiză, exclusiv de calitatea procesului de instruire și educație. De unde și concluzia — în deplină concordanță cu punctul de vedere exprimat de antrenorul N. Proca, omul de gol al „11"-lui de aur al Steagului roșu — că ratările nu sînt, în fotbal, chiar o boală fără leac. Expresie, în primul rînd, a lipsurilor în pregătire, ratările nu pot deveni în realitatea jocului, din regulă, excepție, decît, firesc, numai pe calea bunei pregătiri. Așa că...

Mihai IONESCU

LOVITURA LIBERĂ INDIRECTĂ, O EXECUȚIE FORMALĂ ?

În fotbalul nostru loviturii libere indirecte li trebuie potențional procentul de șansă de a se transforma în gol. Pornim la acest, să-l zicem, îndemn, de la constatarea că oriunde, aiurea, se depun eforturi pentru a înarma acest procedeu tehnic din fază fixă cu un drum efectiv de periculozitate pentru poarta adversă.

La noi, lovitura liberă indirectă prilejuiește doar un moment de satisfacție pentru că mingea a rămas, de justețe, în posesia unei echipe sau alta. Mai provoacă probabil și un zîmbet de mulțumire pentru că mușchii se mai odihnesc, existînd pe deasupra și răgazul pentru o reașezare lentă în teren. Iar la fluierul arbitrului, lovitura propriu-zisă se execută stereotip (pas la coechipier și șut la poartă telefonat !), FORMAL, eșuînd într-un aut de poartă sau, în cel mai bun caz, în brațele portarului.

Ori, s-a văzut, alte echipe și alte școli de fotbal, într-o epocă cînd eficacitatea a fost îngrădită prin mijloacele cunoscute, au găsit în această sancționare reglementară a adversarului, o poteră veritabilă spre poarta porții lui. Să ne amintim cum Brazilia de pildă, la ultimul C.M. și-a surprins întotdeauna partenerii cu execuții diverse și rafinate care semănau panică în careul advers. Elementul surpriză (schimbul de locuri înșelătoare premergătoare șutului și demarcarea subtilă a celui care finisa) era atît de acut, încît o apărare supusă la examene prealabile nu găsea mai niciodată antidotul valabil unor manevre în aparență spontane. Preocuparea lor trăda exercițiul, repetări asidue, perseverență și bineînțeles măiestrie tehnică. Și un exemplu recent : Bayern München a învins Steaua la București printr-un gol marcat de Müller la o lovitură liberă indirectă, banală, desigur, în concepția jucătorilor noștri. S-a văzut clar, „schema" fotbaliștilor vestgermani, infiltrarea lui Müller în zidul advers, neastîmpărul său premeditat, derutarea fundașilor care trebuiau să-l marcheze, avansarea solitară și golul obținut. Exemple pot fi date cu duiumul și ele relevă o preocupare aparte și meticuloasă.

Cu atît mai surprinzătoare apare indiferența evasitotală de la noi, în jurul acestei probleme. La echipele de club și chiar la „națională", acest element este tratat în cel mai bun caz, cu superficialitate. Singură „U" Cluj deține cheia unei „scheme" eficace și de mare efect spectacular (folosită totuși rar!) copiată de la reprezentativa Bulgariei, după un sever 0—4 la Sofia, acum cîțiva ani de zile, cînd trei goluri au fost marcate de gazde de o manieră indentică. Așteptăm cuvîntul antrenorilor !

Ion CUPEN